

Composteren, wat is dat en waarom doe je het?

Tot ver in de jaren negentig werd ons tuinafval meegegeven aan de gemeentereiniging. Inmiddels weten we gelukkig beter: al het groenafval (behalve takken) wordt nu verzameld in de noordoosthoek van ons terrein. Daar ligt inmiddels een grote 'groenberg' vol met leven. Een berg waarin wormen, pissebedden, schimmels en bacteriën de grond omzetten in een vruchtbare humuslaag, die we weer op ons complex uitstrooien.

Zo is een mooie kringloop ontstaan: door de compostering maken we van ons tuinafval vruchtbaar materiaal. Door het te gebruiken in je tuin verbeter je de structuur van de grond, verrijk je het bodemleven en hoog je het steeds een beetje op. In ons natte veengebied is dat wel handig! En verder bootsen we op deze manier het natuurlijke proces na, wat heel goed past bij het Natuurlijk Tuinieren.

De hoeveelheid gecomposteerd materiaal is zo groot dat een deel ervan jarenlang niet is gebruikt. Verspilling van goed materiaal zou je zeggen, maar het heeft ook mooie kanten. In 2008, en ook daarna, ontdekten we voor het eerst honderden larven van de neushoornkever, de op één na grootste kever van Nederland! Op zomerse avonden kan je ze rond de composthoop zien vliegen, op zoek naar een partner. Verder is er natuurlijk een hoop te eten voor allerlei dieren zoals vogels, muizen of egels. En zo is compost niet alleen voor ons een bron van leven, maar ook voor heel veel anderen!

Voordelen voor de vereniging:

Het zelf composteren van organisch materiaal heeft voor de vereniging veel voordelen:

- De kringloop is hersteld: er gaat veel minder organisch materiaal van het complex af. Na compostering wordt het ook weer hier gebruikt.
- Het is kostenbesparend: er worden nu per jaar tonnen afval minder afgevoerd dan voorheen.
- Compost stimuleert het bodemleven en verbetert de structuur van de bodem: vroeger werd de tuin vaak voor de winter tot op de zwarte aarde schoon geschraapt, oftewel "winterklaar" gemaakt. Daarmee verdwenen ook allerlei beestjes, schimmels, bacteriën, die voor het bodemleven belangrijk zijn. Kortom: een enorme verarming, ieder jaar weer. Tegenwoordig weten we dat dit "winterklaar maken" voor de tuin alleen maar nadelen heeft. Door de grond bedekt te laten en zelfs nog wat compost toe te voegen verbeter je de bodemvruchtbaarheid, ga je uitdroging en dichtslempen van de grond tegen en houdt je bodem een goede structuur.
- Compost is een gratis meststof die leidt tot een evenwichtige groei. Met compost kan je nooit overbemesten zoals met kunstmest of dierlijke mest.

Helaas blijken er ook nadelen te zijn aan het gebruik van onze compostbult!

De afgelopen jaren is de compostbult steeds meer overwoekerd geraakt door Japanse Duizendknoop, een zogenaamde "invasieve exoot". Oftewel: een uitheemse plant die het hier extreem goed doet. Als je hem zijn gang laat gaan, gaat hij alles overheersen en dan is hij vrijwel niet meer weg te krijgen.

Maar er zijn meer lastige klanten aanwezig: ook de Winde (of Pispotje) groeit er welig. Zowel wortels als zaden zitten in de compost en ook Kweekgras en Zevenblad (of Hanepoot) vind je er.

En last-but-not-least: er zit veel plastic-vervuiling in onze compostbult. Blijkbaar zijn er leden die vinden dat bij tuinafval ook huisafval hoort...

Hoe kun je onze compost veilig gebruiken?

Daarvoor zou je twee dingen moeten doen:

Ten eerste voor gebruik heel goed zeven, zodat je zoveel mogelijk wortels en plastic kwijt bent.

Ten tweede zou je de gezeefde compost niet meteen moeten gaan gebruiken, maar eerst een paar maanden apart laten liggen. Alle opgekomen plantjes die je niet wilt kan je dan met wortel-en-al verwijderen (en in een emmer water een paar weken laten rotten. Vervolgens kan je dat zonder problemen op je compostbult gooien). Daarna kan je de compost over je tuin verdelen.

Maar dat is allemaal best een hoop gedoe en niet iedereen heeft daar zin in en de tijd en ruimte voor.

En wat nu?

Het blijkt wel dat goed composteren toch iets minder makkelijk is dan we aanvankelijk dachten. Door alles op een bult te gooien en één keer per jaar om te zetten krijg je wel compost, maar de kwaliteit laat te wensen over. Waardoor je je doel niet bereikt: er ontstaat geen kringloop, want men gebruikt de compost nauwelijks. En nog erger: men koopt tuinaarde waarvoor prachtige natuurgebieden in Oost-Europa leeggeroofd worden! Dat moet anders!

Hoe kunnen we ons compostprobleem oplossen?

Hoe krijg je wel goede compost? Door het materiaal eerst te verkleinen en daarna op rillen te leggen. Die rillen moeten in een paar weken tijd enkele keren omgezet worden. Daardoor ontstaat hitte in het materiaal, wat zaden en eitjes doodt, zodat je "schone" compost krijgt.

Omdat we veel tuinafval hebben, is dat te veel werk voor onze tuinlieden of vrijwilligers. Bovendien moet er dan flink geïnvesteerd worden, want zo'n verklein-machine is erg duur.

Dat is dus geen oplossing van ons probleem, maar er zijn andere mogelijkheden:

Composteer je eigen tuinafval in je eigen tuin.

Er zijn tuinparken waar je verplicht je eigen tuinafval moet composteren. Bij ons is dat (nog?) niet het geval. Natuurlijk zou het wel beter zijn als veel meer leden hun eigen tuinafval zouden gaan composteren. Dat zou de groenafval-stroom in het groeiseizoen al enorm verminderen. Nog een voordeel: je weet precies wat er in je compost zit! (hoe je goeie compost en -bakken maakt en waar je ze kunt kopen kan je verderop lezen)

Laat de rest composteren door een gecertificeerd composteerbedrijf.

Ook als veel leden hun eigen tuinafval composteren blijft er natuurlijk nog steeds wat over: van alle leden die het niet doen, maar ook van een paar Natuurlijk Tuinieren-projecten. En er is veel snoei-afval in zomer en winter. Dat zou je allemaal kunnen laten composteren bij een gecertificeerd bedrijf, dat ons vervolgens keurcompost levert. Deze compost wordt regelmatig gecontroleerd bij de producent en voldoet aan dermate strenge eisen dat het ook gebruikt wordt in de biologische landbouw. Daarmee ben je verzekerd van goed materiaal, zonder verontreiniging door zware metalen, plastics, gifstoffen, gft-afval, zaden, Japanse duizendknoop, enz. Dan is er bovendien wel weer een kringloop, maar op wat grotere schaal.

En de oude bult?

Onze oude compostbult gebruiken we dan niet meer. Het deel van de grond dat nog bruikbaar is (de oude baggerspecie uit de vijver) kan afgegraven worden en aan de leden verkocht. Van de rest kan een zacht glooiende bult gemaakt worden, ingezaaid met gras. Door elke week te maaien wordt de Japanse duizendknoop beheersbaar en neemt op termijn hopelijk zelfs af. Op de bult zou zelfs een voedselbos kunnen verrijzen en een mooi beeld neergezet!

Is dit te realiseren of blijft het toekomstmuziek?

Om daar antwoord op te kunnen geven moet er nog een hoop uitgezocht worden. Bijvoorbeeld: zijn er misschien toch nog betere oplossingen? Wat betekent dit alles voor de vereniging en de leden qua kosten en opbrengsten? Welk bedrijf zou dit kunnen gaan doen? Hoeveel ruimte vraagt dit en waar?

Wat zou het toch prachtig zijn als we een werkgroep op zouden kunnen richten die met ons composteer-probleem aan de slag gaat en een goeie, werkbare oplossing verzint!

Zin in? Meld je dan aan bij tuincommissie@piccardthof.nl